

שבת הגדול- פרשה צו תשפ"ג

קל"ב

מצות הדלקת אש על המזבח בכל יום - להבעיר (י"ג להיות) אש על המזבח בכל יום תמיד, שנאמר (ויקרא ו) אש תמיד תוקד על המזבח. ובא הפרוש של תמיד, כלומר להשים בו עצים בבקר ובין הערבים, ובבאור אמרו זכרונם לברכה (יומא כא ב) אף על פי שהאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט. ואל יקשה עליך לאמר מה היא מצוה זו, והלא על כל פנים היה להם להבעיר אש לצרך הקרבן שנתחילו להקריב, ובלא אש אי אפשר. כי מצוה זו בפני עצמה היא, כי מלבד אש הצריך לקרבן היו נותנים אש למזבח במצוה זו, וכמו שדרשו זכרונם לברכה (שם מה א) שלש מערכות של אש מן הכתובים, כמו שנכתב בדינין של מצוה זו.

משרשי המצוה. הקדמה, ידוע הדבר בינינו ואצל כל חכם, כי נסים גדולים אשר יעשה האל אל בני אדם בטובו הגדול, לעולם יעשה דרך סתר, ונראים הענינים נעשים קצת כאלו הם בדרכי הטבע ממש או בקרוב לטבע, כי גם בנס קריעת ים סוף שהיה נס מפרסם כתוב שם (שמות יד כא) ויולך יי את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים. והמשכילים יבינו כי ענין סתר זה למעלת האדון ושפלות המקבל. ומזה הענין צונו להבעיר אש במזבח, אף על פי ששם יורד אש מן השמים, כדי להסתיר הנס. לפי הדומה שהאש היורדת לא היתה נראה ברידתה מן הטעם שאמרנו חוץ מיום שמיני של מלואים ושל גדעון (שופטים ו כא) ומנוח (שם יג כ) (ושל אליהו) שהיתה נראית.

ועדין אנו צריכין לומר מהו ענין המצוה להדליק אש על המזבח מלבד האש הצריך שם לקרבן. [ונאמר] (ונראה) על צד הפשט שהוא כענין מה שכתבנו במצות לחם הפנים (מצוה צז), שהאדם מתברך לפי מעשיו שהוא עוסק בהם לרצון בוראו. ועל זה הדרך אמרנו שהברכה מצויה בכל לחם חול מתוך עסקנו במצוה בלחם קדש, כאלו תאמר על דרך משל שהברכה תתפשט במינה. וכמו כן הוא עסק המצוה באש בכל יום שיתברך האדם בענין האש שבו. ומהו אש זה? הוא הטבע שבאדם, כי מן הארבעה יסודות שבאדם הוא אש והוא ראש לארבעתן, כי בו יתחזק האדם ויתנועע ויפעל, ועל כן צריכה הברכה בו יותר. וענין הברכה הוא שלמות. כלומר דבר שאין בו חסרון ולא מותר, וכן האש שבאדם צריך לברכה זו שיהא ממנו באדם מה שצריך אליו, לא פחות כי יחלש כחו, ולא יותר כי ישרף בו כדרך בני אדם שמתים בתוספת האש בהם יותר מדאי והוא הקדחת. ובני אהרן הוסיפו באש מבלי שנצטוו ונוסף גם בהם אש ונשרפו, כי לפי פעלת בני אדם יבא ענשם או תנוח ברכת השם [בן] (עליהם).

מדיני המצוה. מה שאמרו זכרונם לברכה, שאף על פי שהאש ירדה מן השמים בימי משה, מצוה להביא מן ההדיוט, שנאמר (ויקרא א ז) ונתנו בני אהרן הכהן אש וגו'. ובבקר (תמיד פ"ב) היו עורכים עצים ועושים בראש המזבח מערכה גדולה של עצים, שנאמר (שם וה) ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר. ומלבד העצים הערוכים על המערכה מצוה על הכהן להעלות למזבח בשני גזירין של עץ, שנאמר ובער עליה הכהן עצים, ומעוט עצים שנים. וכן מוסיפין גם כן שני גזירין עם תמיד של בין הערבים ומעלין אותם שני כהנים, שנאמר וערכו, ושל שחר כהן אחד.....

ונוהגת בזמן הבית בזכרי כהנה, ואם לא הבעירו הכהנים מערכה שלישית במזבח, בטלו מצות עשה זו.